

Informácia o doterajšej činnosti Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a o zámeroch jej činnosti na ďalšie obdobie

1. Úvod

Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda SR“) sa vo svojom Programovom vyhlásení z roku 2010 v časti 3.1. Ochrana a podpora ľudských práv zaviazala, že bude dbať o posilnenie uplatňovania ľudskoprávných princípov vo svojej činnosti a v činnosti štátnych orgánov. Zdôraznila, že koncepcia ochrany a podpory základných práv a slobôd si vyžaduje aktívny prístup a podporu zo strany vlády SR a štátu, musí byť prierezovo zohľadnená pri tvorbe všeobecne záväzných predpisov a implementácii medzinárodných noriem. Ďalej sa zaviazala, že sa zasadí o účinnejšie a pružnejšie fungovanie všetkých inštitúcií a mechanizmov slúžiacich na ochranu a podporu ľudských práv, napríklad Slovenského národného strediska pre ľudské práva a Centra právnej pomoci a že pri implementácii ľudskoprávných záväzkov bude posilňovať vzájomnú spoluprácu a súčinnosť medzi jednotlivými ústrednými orgánmi štátnej správy a ďalšími zainteresovanými orgánmi a inštitúciami. Pri tejto úlohe, ako aj pri realizácii ostatných segmentov ľudskoprávnej politiky štátu sa vláda SR zaviazala úzko spolupracovať s mimovládnyimi neziskovými organizáciami pôsobiacimi v oblasti ochrany a podpory ľudských práv.

V kontexte naplnenia citovanej časti programového vyhlásenia vlády SR bol novelou zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „kompetenčný zákon“) s účinnosťou od 1. novembra 2010 v § 2 ods. 3 ustanovený nový stály poradný orgán vlády SR - Rada vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.

Zároveň bol § 1 kompetenčného zákona doplnený o ods. 4 upravujúci oblasti pôsobnosti podpredsedu vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny, najmä vo vzťahu k usmerňovaniu a koordinovaniu plnenia úloh v oblasti ľudských práv, práv národnostných menšín, rovnakého zaobchádzania a rodovej rovnosti.

Uznesením vlády SR č. 13 zo dňa 12. januára 2011 bol schválený Štatút podpredsedu vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny, ktorý podrobnejšie vymedzuje pôsobnosť a úlohy podpredsedu vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny, ustanovuje vzťahy k Úradu vlády SR, ministerstvám, ostatným ústredným orgánom štátnej správy a ďalším orgánom a inštitúciám.

Uznesením vlády SR č. 134 zo dňa 2. marca 2011 bol schválený štatút splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ktorého pôsobenie má prispieť k tomu, aby zainteresovaní aktéri z verejného sektora, podnikateľského sektora, politickej sféry a médií, ako aj široká verejnosť lepšie porozumeli potrebe a významu občianskej spoločnosti, aby sa cítili jej súčasťou a aby s ňou intenzívnejšie komunikovali. Inštitút splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti má zároveň prispieť k podpore rozvoja mechanizmov občianskej participácie.

Uznesením vlády SR č. 135 zo dňa 2. marca 2011 bol schválený štatút Ministerskej rady, ktorej predsedníčkou je predsedníčka vlády SR a boli zrušené, resp. transformované niektoré poradné orgány vlády SR. Uvedený dokument odkazuje na materiál podpredsedu vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny, v rámci ktorého sa dovtedajšie poradné orgány vlády SR pôsobiace v oblasti ľudských práv a podpory občianskej spoločnosti začlenili pod novovytvorenú Radu vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť. Agenda niektorých poradných orgánov vlády SR prešla pod Ministerskú radu.

Uznesením vlády SR č. 158 zo dňa 2. marca 2011 bol schválený Štatút Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej len „štatút“). Prijatím uznesenia vlády SR č. 346 zo dňa 1. júna 2011 došlo k zvýšeniu počtu významných odborníkov a odborníkov z teórie a praxe z oblasti ľudských práv zo šiestich na osem odborníkov a odborníkov s cieľom zohľadnenia oblasti rodovej rovnosti a oblasti národnostných menšín. Uznesením vlády SR č. 806 zo dňa 14. decembra 2011 bol schválený dodatok č. 1 k štatútu týkajúci sa rozšírenia zloženia Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť o post podpredsedu reprezentujúceho občiansku spoločnosť a zakomponovania inštitútu stáleho prizývania na jej rokovania s poradným hlasom.

Tento informatívny materiál predkladá na rokovanie vlády SR podpredseda vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny na základe vlastnej iniciatívy s cieľom poukázať na doterajšie aktivity Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a formulovať zámery jej činnosti v ďalšom období.

2. Rada vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

2.1 Genéza kreovania

Budovanie Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej len „rada“) sa reálne začalo po schválení novely kompetenčného zákona s účinnosťou od 1. novembra 2010 a po vyjasnení celkovej koncepcie fungovania poradných orgánov vlády SR.

Vytvorením rady došlo k transformácii doposiaľ existujúcich poradných orgánov vlády SR pre oblasť ľudských práv, eliminácie diskriminácie a rozvoja občianskej spoločnosti:

- Rady vlády SR pre národnostné menšiny a etnické skupiny,
- Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie,
- Rady vlády SR pre seniorov,
- Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím,
- Rady vlády SR pre rodovú rovnosť,
- Výboru ministrov pre deti.

Rada zintegrovala uvedené poradné orgány vlády SR a transformovala ich na svoje stále výbory:

- Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny,
- Výbor pre mimovládne neziskové organizácie,
- Výbor pre seniorov,
- Výbor pre osoby so zdravotným postihnutím,
- Výbor pre rodovú rovnosť,
- Výbor pre deti a mládež.

Súčasne boli zriadené nové výbory:

- Výbor pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania,
- Výbor pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie.

Problematika osôb vyžadujúcich zvýšenú ochranu pred možným znevýhodneným (zdravotne postihnutí, deti, seniori, ženy, národnostné menšiny) sa tým v agende štátnych orgánov dostala na vyššiu úroveň.

Transformácia poradných orgánov vlády SR bola zameraná predovšetkým na racionalizáciu štruktúry a zefektívnenie činnosti inštitucionálnych mechanizmov ochrany a podpory ľudských práv, vrátane vytvorenia priestoru na efektívnu účasť občanov a občianok na správe vecí verejných.

V mesiacoch november 2010 – marec 2011 sa uskutočnili viaceré rokovania, okrúhle stoly, otvorené diskusie s predstaviteľmi a predstaviteľkami štátnej správy, so zástupcami a zástupkyňami národnostných menšín, s reprezentantmi a reprezentantkami občianskej spoločnosti, akademickej obce, ako aj so zástupcami a zástupkyňami ďalších relevantných subjektov. Rokovania sa týkali predovšetkým navrhovanej pôsobnosti a praktickej činnosti rady, jej zloženia, za účelom zohľadnenia existujúcich záväzkov a ich skĺbenia do funkčného systému.

Predmetom diskusií so zástupcami a zástupkyňami občianskej spoločnosti bolo aj zriadenie postu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ktorý sa stal členom rady a predsedá jej Výboru pre mimovládne neziskové organizácie.

Paralelne prebiehali pracovné rokovania a prípravné práce na konštituovaní výborov rady, vrátane koncipovania ich štatútov, s prihliadnutím na zásady reprezentatívnosti, participatívni, funkčnosti a odbornosti. Účelom bolo dosiahnuť efektívnejšiu participáciu cieľových skupín na rozhodovacích procesoch a zvýšiť profil ochrany všetkých cieľových skupín.

2.2 Postavenie a pôsobnosť rady

Rada je jedným z troch stálych poradných orgánov vlády SR zakotvených v kompetenčnom zákone a vykonáva celoročnú priebežnú činnosť.

Rada je v zmysle svojho štatútu schváleného uznesením vlády SR č. 158 zo dňa 2. marca 2011 v znení neskorších dodatkov stálym odborným, poradným, koordinačným a konzultatívnym orgánom vlády SR v oblasti ochrany základných ľudských práv a slobôd, politických a občianskych práv, práv národnostných menšín a etnických skupín, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, práv na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva, v oblasti práv dieťaťa a presadzovania najlepšieho záujmu dieťaťa, pri presadzovaní zásady rovnakého zaobchádzania a princípu rovnosti vrátane rodovej rovnosti.

Rada v oblasti svojej pôsobnosti sleduje dodržiavanie Ústavy Slovenskej republiky, Listiny základných práv a slobôd, medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná, právne záväzných aktov Európskej únie a ďalších právnych predpisov upravujúcich ochranu a dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd. Rada pôsobí v záujme zvýšenia všeobecného povedomia v oblasti ľudských práv, o stave ich dodržiavania a opatreniach na ich presadzovanie. Rada kladie dôraz na odporúčania nezávislých inštitúcií pôsobiacich v oblasti ľudských práv, odborných orgánov a inštitúcií Organizácie Spojených národov, Rady Európy, Európskej únie, Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, pričom sleduje vývoj a nové práva v oblasti ľudských práv.

Rada vo svojej pôsobnosti taktiež zaujíma stanoviská k vnútroštátnemu plneniu medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti ochrany ľudských práv, predovšetkým záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov vrátane súvisiacich opčných protokolov ratifikovaných Slovenskou republikou a zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorých je Slovenská republika zmluvnou stranou a prerokúva návrhy správ o ich plnení.

Predsedom rady je podpredseda vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny Rudolf Chmel. Podpredsedami rady sú podpredseda vlády a minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR Jozef Mihál, ministerka spravodlivosti SR Lucia Žitňanská a výkonná riaditeľka Fóra donorov Lucia Faltinová, zastávajúca funkciu podpredsedníčky rady reprezentujúcej občiansku spoločnosť. Tajomníkom rady je generálny riaditeľ sekcie ľudských práv a rovnakého zaobchádzania Úradu vlády SR. Ďalšími členmi a členkami rady sú štátni tajomníci príslušných rezortov, zástupca Združenia miest a obcí Slovenska, zástupca Únie miest Slovenska, zástupkyňa Združenia samosprávnych krajov SK 8, osem významných odborníkov a odborníčok z teórie a praxe z oblasti ľudských práv na základe nominácií organizácií a inštitúcií, splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, verejný ochranca práv, výkonný riaditeľ Slovenského národného strediska pre ľudské práva, podpredsedovia a podpredsedníčky výborov, ktorými sú zástupcovia a zástupkyne organizácií zaoberajúcimi sa problematikou príslušných výborov alebo odborníci a odborníčky preukázateľne pôsobiaci/pôsobiace v oblasti zodpovedajúcej pôsobnosti daného výboru.

Na zasadnutia rady sú taktiež prizývaní zástupcovia/zástupkyne Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre ľudské práva a národnostné menšiny, Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky, Kancelárie predsedníčky vlády SR, Kancelárie vedúceho Úradu vlády SR, Konfederácie odborových zväzov a tajomník Legislatívnej rady vlády SR.

Zloženie rady zahŕňajúce kľúčové orgány a inštitúcie verejnej správy na jednej strane a občianskej spoločnosti angažovanej v problematike ľudských práv na strane druhej, reprezentatívnosť pri jej kreovaní, štruktúra jej vzájomne previazaných a systémovo prepojených odborných orgánov – výborov sú faktory, ktoré prispievajú k presadeniu prierezového prístupu pri implementácii ľudskoprávnych noriem a pri zvnútornení ľudskoprávnych princípov v činnosti verejnoprávnych orgánov.

2.3 Činnosť rady v roku 2011

V roku 2011 sa uskutočnili štyri zasadnutia rady (apríl 2011, jún 2011, september/október 2011, november 2011).

Paralelne sa uskutočňovali aj zasadnutia výborov rady v priestoroch Úradu vlády SR a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Závery rokovaní sú dostupné na webových sídlach výborov.

Najvýznamnejšie témy prerokované na zasadnutiach rady

Pripravovaná reforma inštitucionálneho rámca ochrany ľudských práv v Slovenskej republike

1. Rada bola dňa 12. apríla 2011 informovaná o príprave Analytickej správy o činnosti a postavení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v kontexte inštitucionálnej ochrany ľudských práv v Slovenskej republike. Vláda SR uvedenú správu schválila uznesením č. 347 zo dňa 1. júna 2011.
2. Na ďalších zasadnutiach bola rada informovaná o pripravovaných, resp. realizovaných krokoch súvisiacich s inštitucionálnou reformou ochrany ľudských práv na Slovensku.
3. Prof. JUDr. Alexander Brösl., CSc., člen rady, vypracoval odborné stanovisko k navrhovaným zmenám v pôsobnosti verejného ochranca práv so zreteľom na aktuálnu úpravu v Ústave Slovenskej republiky. Stanovisko bolo členom a členkami rady postúpené po zasadnutí dňa 27. septembra 2011.

Špecifikácia kritérií voľby osoby verejného ochrancu práv

1. Rada sa dňa 27. septembra 2011 uzniesla, že v kontexte pripravovanej inštitucionálnej reformy ochrany a podpory ľudských práv a v súvislosti s nadchádzajúcou voľbou osoby verejného ochrancu práv zaujme stanovisko ku kritériám voľby. Rada zriadila pracovnú skupinu pozostávajúcu z významných odborníkov a odborníčok z teórie a praxe z oblasti ľudských práv, ktorí/–é sú členmi a členkami rady, za účelom vypracovania odporúčaní smerujúcich ku špecifikácii kritérií voľby osoby verejného ochrancu práv, uvedených v § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv (Uznesenie č. 27).
2. Rada dňa 21. novembra 2011 prerokovala odporúčania pracovnej skupiny rady smerujúce ku špecifikácii kritérií voľby osoby verejného ochrancu práv, prijala uznesenie č. 31 týkajúce sa kritérií voľby osoby verejného ochrancu práv a poverila predsedu rady vypracovať otvorený list adresovaný poslancom a poslankyniam Národnej rady Slovenskej republiky so stanoviskom rady podľa tohto uznesenia.

Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike

1. Rada dňa 27. júna 2011 schválila zámer vypracovania Stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike (Uznesenie č. 17).
2. Rada dňa 27. septembra 2011 vzala na vedomie informáciu o ďalších prácach na pripravovanej Stratégii ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike.
3. Rada dňa 21. novembra 2011 vzala na vedomie Návrh na vypracovanie celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike, schválený vládou SR dňa 16. novembra 2011 uznesením č. 717.
4. Jedným z významných medzníkov na ceste k vypracovaniu stratégie bola aj medzinárodná konferencia s názvom „Ľudské práva – späť k podstate“, ktorá sa uskutočnila v dňoch 5. – 6. decembra 2011 v Bratislave. Cieľom konferencie bolo oživiť v slovenskej spoločnosti rozpravu o fundamentálnych otázkach, týkajúcich sa pôvodu a podstaty ľudských práv, s osobitným zreteľom na otázky ich implementácie a vymáhateľnosti. Konferencia bola spojená s odovzdaním Ceny podpredsedu vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny pri príležitosti Dňa ľudských práv. Cena bola v zmysle štatútu odovzdaná fyzickým alebo právnickým osobám za významný prínos v oblasti ochrany a podpory ľudských práv.

Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020

1. Rada bola dňa 12. apríla 2011 informovaná o Rámci EÚ pre národné stratégie integrácie Rómov.
2. Rada dňa 27. júna 2011 vzala na vedomie informáciu o stave prípravy materiálu s názvom Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 prezentovanú Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity.
3. Rade boli dňa 21. novembra 2011 prezentované základné východiská, ciele pripravovanej stratégie.
4. Vláda SR predmetný materiál schválila dňa 11. januára 2012 uznesením č. 1.

Medzinárodné ľudskoprávne záväzky Slovenskej republiky

1. Rada dňa 12. apríla 2011 vzala na vedomie prehľad aktuálnych medzinárodných ľudskoprávných záväzkov Slovenskej republiky v kontexte odporúčaní medzinárodných monitorovacích orgánov.

2. Rada dňa 27. júna 2011 vzala na vedomie Informáciu o Návrhu Priebežnej správy o plnení Národného akčného plánu na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách na roky 2009 – 2012 a aktualizáciu úloh (Uznesenie č. 20). Vláda SR priebežnú správu schválila uznesením č. 477 zo dňa 6. júla 2011.
3. Rada dňa 21. novembra 2011 vzala na vedomie informáciu Ministerstva zahraničných vecí SR o stave ratifikácie vybraných medzinárodných dohovorov – Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu či trestaniu, Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa a vytvárajúceho mechanizmus sťažností, Opčného protokolu k Medzinárodnému paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.
4. Rada dňa 21. novembra 2011 vzala na vedomie informáciu Ministerstva zahraničných vecí SR o príprave Tretej periodickej správy o implementácii Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v Slovenskej republike. Vláda SR Tretiu správu o implementácii Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v Slovenskej republike schválila uznesením č. 7 zo dňa 11. januára 2012.

Implementácia Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím

1. Rada dňa 12. apríla 2011 vzala na vedomie informáciu o záveroch okrúhleho stola organizovaného Národnou radou občanov so zdravotným postihnutím v SR o implementácii a monitoringu Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.
2. Rada dňa 27. júna 2011 vzala na vedomie materiál Návrh na postup pri implementácii čl. 33 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (Uznesenie č. 21).
3. Rada dňa 21. novembra 2011 prijala uznesenie č. 33, v ktorom vyzvala ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR a ministra zahraničných vecí SR opätovne posúdiť a vypracovať stanovisko k možnosti pristúpenia Slovenskej republiky k článku 15 ods. 3 Európskej sociálnej charty (revidovanej) Rady Európy z roku 1996 a na základe výsledkov zväžiť možnosť následného vyhlásenia viazanosti Slovenskej republiky týmto ustanovením v termíne do 1. januára 2012.
4. Rada prijala uznesenie č. 35, v ktorom vyjadrila súhlas s uznesením Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 14 zo dňa 10. novembra 2011 a poverila členku rady zastupujúcu Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR obrátiť sa na Kanceláriu ministra školstva so žiadosťou o urgentné riešenie výzvy na predkladanie projektov v schéme 3.2 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne osôb s osobitými vzdelávacími potrebami.

Poslanecké návrhy

1. Rada na zasadnutí v dňoch 27. septembra 2011 a 10. októbra 2011 prerokovala návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Ľudovíta Kaníka, Kamila Krnáča, Štefana Kužmu a Zoltána Horvátha na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Ľudovíta Kaníka, Kamila Krnáča, Štefana Kužmu a Zoltána Horvátha na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 235/1998 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa, o príspevku rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá a ktorým sa menia ďalšie zákony v znení neskorších predpisov. Prijala k nim uznesenie č. 28, v ktorom upozornila riziká možného nesúladu návrhov s ľudskoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky a odporučila poslancom a poslankyniam Národnej rady Slovenskej republiky, aby pri rozhodovaní

o poslaneckých návrhoch novely zákona č. 571/2009 Z. z. a novely zákona č. 235/1998 Z. z. adekvátne zohľadnili a zvažili tieto riziká.

2. Rada sa dňa 10. októbra 2011 oboznámila s návrhom poslancov Národnej rady Slovenskej republiky L. Kaníka, A. Pridala, K. Homoľu, Š. Kužmu a J. Stanka na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) a s pripomienkami Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity k predmetnému návrhu. Rada dňa 21. novembra 2011 vzala na vedomie stanovisko Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity k návrhu a prijala uznesenie č. 34, v ktorom poverila predsedu rady, aby v rámci legislatívneho procesu uplatnil zásadné pripomienky Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity k predmetnej novele.

Návrhy nariadení vlády SR

1. Rada dňa 27. septembra 2011 vyjadrila súhlas s Návrhom nariadenia vlády SR, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 204/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení zákona č. 318/2009 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (Uznesenie č. 23). Vláda SR predmetný návrh so zapracovanými pripomienkami schválila uznesením č. 828 zo dňa 19. decembra 2011.
2. Rada dňa 21. novembra 2011 vzala na vedomie zásadné stanovisko Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny k Návrhu nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva. Zástupcovia Ministerstva vnútra SR a Ministerstva kultúry SR zastúpení v rade oznámili, že naďalej trvajú na svojich zásadných pripomienkach vznesených v rámci prebiehajúceho medzirezortného pripomienkového konania. Vláda SR predmetný návrh so zapracovanými pripomienkami schválila uznesením č. 827 zo dňa 19. decembra 2011.

Novela zákona o štátnom občianstve Slovenskej republiky

Rada sa dňa 10. októbra 2011 oboznámila s informáciou Ministerstva vnútra SR týkajúcou sa implementácie novely zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov účinnnej od 17. júla 2010 (zákon č. 250/2010 Z. z.) v praxi, najmä pokiaľ ide o stratu štátneho občianstva Slovenskej republiky nadobudnutím cudzieho štátneho občianstva na základe výslovného prejavu vôle v zmysle § 9 ods. 1 písm. b) zákona.

Európsky rok aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity 2012

1. Rada dňa 12. apríla 2011 vzala na vedomie informáciu o vyhlásení roka 2012 za Európsky rok aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity.
2. Rada dňa 21. novembra 2011 vzala na vedomie informáciu o odporúčaní pracovnej skupiny rady s názvom Riadiaci výbor ERAS 2012 k Európskemu roku 2012 pre štátnu správu, územnú samosprávu, sociálnych partnerov, mimovládne neziskové organizácie a vedecko-výskumné inštitúcie.

Vyhlásenie k odhaleniu busty Ferdinandovi Ďurčanskému

Rada dňa 27. júna 2011 uznesením č. 22 prijala vyhlásenie k odhaleniu busty Ferdinandovi Ďurčanskému.

Rodovo podmienené násilie – obsahové zameranie prioritnej oblasti

Rada dňa 21. novembra 2011 prijala uznesenie č. 36, ktoré vypracovali členky rady - Adriana Mesochoritsová, Janka Debrecéniová a Šarlota Pufflerová, k nadviazaniu odbornej spolupráce Odboru riadenia a implementácie finančného mechanizmu EHP a NFM ÚV SR (finančný mechanizmus Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórsky finančný mechanizmus) s Pracovnou skupinou „Násilie páchané na ženách“ Výboru pre rodovú rovnosť a mimovládny organizáciami pôsobiace v oblasti rodovo podmieneného násillia a ľudských práv žien, v oblasti obsahového zamerania prioritnej oblasti: Rodovo podmienené násilie (Finančný mechanizmus EHP a Nórsky finančný mechanizmus 2009 – 2014) a poverila predsedu rady iniciovať rokovanie s vedúcim Úradu vlády SR v predmetnej veci.

Súčasťou prílohy k materiálu sú substantívne uznesenia rady týkajúce sa jej vecnej pôsobnosti.

2.4 Pracovné skupiny rady

V rámci rady boli doposiaľ zriadené štyri pracovné skupiny.

2.4.1 Pracovná skupina pre oblasť inkluzívneho vzdelávania

Pracovná skupina pre oblasť inkluzívneho vzdelávania (ďalej len „pracovná skupina“) bola zriadená uznesením rady č. 4 zo dňa 12. apríla 2011.¹

Cieľom pracovnej skupiny je mainstreamovanie témy inkluzívneho vzdelávania, zmyslom ktorého je koncepcne ovplyvniť tvorbu legislatívy v oblasti školstva z pohľadu medzinárodných ľudskoprávných záväzkov Slovenskej republiky a nových európskych trendov v tejto oblasti a vytváranie platformy pre presadzovanie inkluzívneho vzdelávania zacieleného na sprístupnenie kvalitného vzdelávania pre všetkých bez ohľadu na okolnosti, ktoré nemôžu ovplyvniť (rasový alebo etnický pôvod, socioekonomické zázemie, zdravotné znevýhodnenie a iné) v súčinnosti s rozvojom nevyhnutných podmienok v podobe výchovy a vzdelávania k ľudským právam, globálneho vzdelávania a interkultúrneho dialógu.

Potreba širšej inklúzie do systému celoživotného vzdelávania sa týka aj iných znevýhodnených či zraniteľných skupín, napríklad cudzincov, nových menšín a iných.

Dôvodom zriadenia pracovnej skupiny bola potreba uvedomenia si celospoločenskej dôležitosti tejto prierezovej problematiky. Benefity inkluzívneho vzdelávania sú vedecky prakticky nespochybniteľne dokázané. Jedným z nezanedbateľných prínosov je ekonomická výhoda.

Inkluzívnosť vzdelávacieho systému je významný faktor aj v oblasti kultivácie demokracie, posilňovania kohézie spoločnosti a tvorby sociálneho kapitálu. Inkluzívne vzdelávanie posilňuje vzájomný rešpekt, úctu a poznanie jednak na strane žiaka, študenta, jednotlivca, ktorý patrí k väčšine, ale aj na strane žiaka, študenta, jednotlivca, ktorý je z akéhokolvek aspektu iný, či už je to farbou pleti, telesnou dispozíciou, etnicitou alebo náboženstvom. Inkluzívne vzdelávanie sa takto stáva nástrojom na ochranu a podporu ľudských práv, pretože je nielen prostriedkom predchádzania diskriminácii a jej eliminácie, ale aj prostriedkom výchovy a vzdelávania k ľudským právam.

---

¹ V zmysle čl. 7 štatútu rady si rada môže podľa potreby zriaďovať dočasné odborné pracovné skupiny, ktoré sa zaoberajú čiastkovými otázkami z oblasti pôsobnosti rady, predovšetkým pripravujú podklady pre zasadanie rady.

Úlohou konštituovanej pracovnej skupiny rady je napomôcť k naplneniu medzinárodných ľudskoprávnych záväzkov Slovenskej republiky, identifikovať a zmapovať hlavné problémy desegregácie v školstve a analyzovať podmienky, ľudské i materiálne predpoklady vybudovania plne inkluzívneho vzdelávania.

Pracovná skupina je zložená zo zástupcov/zástupkýň Úradu vlády SR, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a jeho priamo riadených organizácií, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva zahraničných vecí SR, Slovenského národného strediska pre ľudské práva, mimovládnych organizácií a zástupcov/zástupkýň pedagogickej a akademickej obce.

Doposiaľ sa na Úrade vlády SR uskutočnili dve zasadnutia pracovnej skupiny (10.5.2011, 14.6.2011), v rámci ktorých boli vypracované čiastkové expertízy v problematike inkluzívneho vzdelávania z pohľadu rôznych cieľových skupín. Expertízy boli vypracované cez prizmu kľúčových princípov, benefitov a praktických opatrení. Členovia a členky pracovnej skupiny prijali dňa 14.6.2011 odporúčania, ktoré tvoria prílohu uznesenia č. 19.

Jedným z odporúčaní pracovnej skupiny bol návrh na členstvo Slovenskej republiky v Európskej agentúre pre rozvoj vzdelávania osôb so špeciálnymi vzdelávacími potrebami, ktorý vláda SR schválila uznesením č. 682 zo dňa 2. novembra 2011 od roku 2012. Nosnou filozofiou agentúry je inklúzia osôb so špeciálnymi vzdelávacími potrebami do škôl hlavného vzdelávacieho prúdu. Zdôrazňuje sa tiež úloha škôl samostatne zriadených pre žiakov/žiačky so špeciálnymi vzdelávacími potrebami ako zdrojových, vzdelávacích a metodicko-poradenských centier.

Sekcia ľudských práv a rovnakého zaobchádzania Úradu vlády SR v spolupráci s mimovládnymi organizáciami (Amnesty International Slovensko, Človek v tísni – Slovensko, Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť) usporiadala medzinárodnú konferenciu s názvom „Predpoklady inkluzívneho vzdelávania na Slovensku“ pod záštitou podpredsedu vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny Rudolfa Chmela dňa 8. novembra 2011. Uvedenej konferencii sa – okrem iných – zúčastnil riaditeľ agentúry Cor J. W. Meijer, ako aj členky a členovia pracovnej skupiny. Jej cieľom bolo tematizovanie podmienok pre uplatnenie princípov inkluzívneho vzdelávania v Slovenskej republike a výmena skúseností pri implementácii uvedených princípov vo vybraných členských štátoch Európskej únie. Zámerom bolo tiež definovanie konceptu inkluzívneho vzdelávania z hľadiska ľudských práv a v kontexte zákazu všetkých foriem diskriminácie, s osobitým zreteľom na vybrané cieľové skupiny, predovšetkým rómske deti, deti so zdravotným znevýhodnením, deti patriace k národnostným menšinám, deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, ako aj deti cudzincov. Konferencia sa zamerala aj na odborné uchopenie pojmu segregácia v školstve, na identifikáciu príčin možných prejavov segregácie v Slovenskej republike a opatrení na jej predchádzanie. Podpredseda vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny v rámci svojho vystúpenia zdôraznil, že inkluzívne vzdelávanie je potrebné chápať ako právo každého jednotlivca na prístup ku vzdelaniu čo najvyššieho stupňa a kvality, založenom na morálnych hodnotách, pri ktorom škola rešpektuje individuálne osobitosti človeka a osobitosti prameniace z jeho príslušnosti k určitej skupine, a výsledkom vzdelávania je jeho plnohodnotné začlenenie - teda inklúzia - do spoločenského, hospodárskeho a kultúrneho života. Zákaz diskriminácie, či segregácie je okamžitý záväzok štátu, vyplývajúci z medzinárodných ľudskoprávnych dohovorov, a je to nevyhnutná podmienka realizácie konceptu inkluzívneho vzdelávania. Inkluzívne vzdelávanie však nie je redukovateľné na desegregáciu samotnú, či na mechanickú integráciu rôznych skupín žiakov.

2.4.2 Riadiaci výbor Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012

Pracovná skupina s názvom Riadiaci výbor Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012 (ďalej len „pracovná skupina“) bola zriadená uznesením rady č. 14 zo dňa 27. júna 2011 v kontexte Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012, ktorý svojim zameraním nadväzuje na rok 2010, venovaný boju proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a na minuloročné aktivity podporujúce dobrovoľníctvo. Cieľom európskeho roka je uľahčovať vytváranie kultúry aktívneho starnutia v Európe spočívajúcej na spoločnosti pre všetky vekové kategórie. Európsky rok podnecuje a podporuje úsilie členských štátov, regionálnych a miestnych orgánov, sociálnych partnerov, občianskej spoločnosti a podnikateľského sektora vrátane malých a stredných podnikov zamerať sa na podporu aktívneho starnutia a vynaložiť väčšie úsilie na mobilizáciu potenciálu rýchle rastúceho počtu obyvateľov nad 55 rokov a na solidaritu a spoluprácu medzi generáciami so zreteľom na rozmanitosť a rodovú rovnosť.

Ciele európskeho roka sú upravené nasledovne:

- (a) zvyšovať všeobecné povedomie o význame aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami a zabezpečiť, aby boli v politických programoch zainteresovaných strán na všetkých úrovniach zaradené na popredné miesto;
- (b) podnecovať diskusiu, vymieňať si informácie a rozvíjať vzájomnú výmenu skúseností s cieľom podporovať politiku aktívneho starnutia, stanoviť a šíriť osvedčené postupy;
- (c) ponúknuť rámec pre záväzky a konkrétne opatrenia, ktoré umožnia vypracovať inovatívne riešenia, politiky a dlhodobé stratégie vrátane komplexných stratégií riadenia otázok spojených s vekom v oblasti zamestnanosti a práce;
- (d) podporiť činnosti, ktoré pomôžu bojovať proti diskriminácii na základe veku, odstrániť stereotypy spojené s vekom a odbúrať bariéry, najmä pokiaľ ide o možnosti zamestnania.

V roku 2011 sa uskutočnilo viacero zasadnutí riadiaceho výboru, ktorého členmi a členkami sú zástupcovia/zástupkyne štátnej správy, samosprávy, mimovládnych organizácií, odborových a zamestnávateľských zväzov a vedecko-výskumných inštitúcií.

2.4.3 Pracovná skupina pre práva osôb s neheterosexuálnou orientáciou

Rada na svojom ustanovujúcom zasadnutí dňa 12. apríla 2011 schválila uznesením č. 2 návrh na zriadenie Výboru pre práva osôb s neheterosexuálnou orientáciou.

Vláda SR na svojom rokovaní dňa 11. mája 2011 opakovane neschválila zriadenie tohto výboru.²

Pracovná skupina pre práva osôb s neheterosexuálnou orientáciou (ďalej len „pracovná skupina“) bola zriadená uznesením rady č. 15 zo dňa 27. júna 2011 s odôvodnením, že za účelom systematického a odborného riešenia otázok súvisiacich s dodržiavaním práv osôb patriacich k uvedenej menšine je potrebné vytvoriť priestor pre odbornú diskusiu s priamou účasťou zástupcov/zástupkyň tejto menšiny.

Kľúčové problémy ktorými by sa pracovná skupina mala zaoberať:

1. problém diskriminácie z dôvodu sexuálnej orientácie v rôznych oblastiach života spoločnosti, ktorej sa na medzinárodnej úrovni venuje v poslednom desaťročí značná pozornosť,

---

² Zriadenie výboru bolo predmetom rokovania vlády SR taktiež dňa 2. marca 2011.

2. priamo s tým súvisiaca potreba relevantných štatistík a dát za účelom monitorovania rozsahu a charakteru diskriminácie,
3. nevyhnutnosť podieľať sa na vytváraní vyváženejšej verejnej mienky o tejto menšine, najmä pomocou sprostredkovania dialógu medzi dotknutými skupinami, médiami, politickou reprezentáciou ako aj cirkevnými inštitúciami,
4. rozsiahlu pozornosť bude ďalej potrebné venovať závažným právnym aspektom neexistencie úpravy registrovaných partnerstiev, a to v kontexte existujúcich prameňov práva EÚ a rozrastajúcej sa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a/alebo Súdneho dvora Európskej únie.

Prípravné stretnutie týkajúce sa navrhovanej pôsobnosti a členstva pracovnej skupiny sa uskutočnilo dňa 15. augusta 2011 v priestoroch Úradu vlády SR.

2.4.4 Multidisciplinárna pracovná skupina k vypracovaniu metodológie zberu dát o veku, pohlaví, príslušnosti k národnostnej menšine alebo etnickej skupine alebo o iných charakteristikách

Multidisciplinárna pracovná skupina k vypracovaniu metodológie zberu dát o veku, pohlaví, príslušnosti k národnostnej menšine alebo etnickej skupine alebo o iných charakteristikách (ďalej len „pracovná skupina“) bola zriadená uznesením rady č. 16 zo dňa 27. júna 2011. Návrh na zriadenie predmetnej pracovnej skupiny rady nadväzoval na úlohu stanovenú Akčným plánom predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie na roky 2009-2011, týkajúcu sa vytvorenia nástrojov na zabezpečenie zberu a analýzy údajov o veku, pohlaví, príslušnosti k národnostnej menšine alebo etnickej skupine, sexuálnej orientácii alebo iných charakteristík pri zachovaní princípov ochrany osobných údajov podľa platnej legislatívy, v rámci ktorej vznikla a pracovala multidisciplinárna pracovná skupina. Uvedená pracovná skupina pracovala pod koordináciou Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a od roku 2010 v koordinácii vtedajšej Sekcie ľudských práv a menšín Úradu vlády SR.

Cieľom vytvorenia predmetnej pracovnej skupiny bolo predovšetkým zefektívnenie činnosti pracovnej skupiny, ako aj väčšej záväznosti jej záverov pre jednotlivé rezortné politiky nediskriminácie. Potreba zefektívnenia činnosti reaguje na pretrvávajúci problém na Slovensku, ktorým je nedostatok spoľahlivých dát v oblasti diskriminácie z dôvodu etnicity či rasy (predovšetkým z dôvodu príslušnosti k rómskemu etniku), zdravotného postihnutia, veku, náboženstva, sexuálnej orientácie, ale aj sociálneho statusu a viacnásobnej diskriminácie. Jedným z dôsledkov tohto stavu je nemožnosť vyhodnocovania dopadov antidiskriminačných politík a ich jednotlivých opatrení, nemožnosť merania progresu napríklad v oblasti implementácie politík zameraných na sociálnu inklúziu Rómov/Rómiiek a odstraňovanie diskriminácie v oblasti vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, zamestnania a bývania. Téma nevyhnutnosti cieleného zberu dát je súčasťou viacerých akčných plánov a politík, ktoré sa týkajú predovšetkým sociálnej inklúzie Rómov/Rómiiek, napríklad akčné plány v rámci Dekády inklúzie Rómov.

2.5 Činnosť rady v prvom štvrtroku 2012

V poradí piate zasadnutie rady sa uskutočnilo v dňoch 20. a 27. februára 2012 v priestoroch Úradu vlády SR. Rada viedla rozpravu o Správe Thomasa Hammarberga, komisára Rady Európy pre ľudské práva, v nadväznosti na jeho návštevu Slovenska v dňoch 26. a 27. septembra 2011 a prijala uznesenia a stanoviská k viacerým dôležitým aktuálnym ľudskoprávnym otázkam. Rada prijala precedентné uznesenie, v ktorom vyjadrila ľútosť nad všetkými možnými nezákonnými sterilizáciami žien, ktoré sa mohli odohrať pre rokom 2005. V uznesení o problémoch segregácie a potrebe inkluzívneho vzdelávania odporučila vláde SR a ostatným príslušným orgánom jasne definovať

segregáciu a inklúziu v právnych predpisoch a vypracovať konkrétne plány inkluzívneho vzdelávania pre rôzne skupiny osôb so špeciálnymi vzdelávacími potrebami. Rada konštatovala, že zákon o štátnom občianstve v súčasnej podobe nezodpovedá základným princípom právnej istoty a navrhla vrátiť sa k právnemu stavu platnému pred prijatím novely zákona č. 250/2010 Z.z. Rada prijala stanovisko k plneniu záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, v ktorom odporúča neodkladne vytvoriť podmienky pre zriadenie hlavného kontaktného miesta pre koordináciu implementácie dohovoru. Rada prijala aj vyhlásenie k postupom a vyjadreniam politických strán v predvolebnej kampani, a uznesenie k petícii „Na Slovensku po slovensky“, v ktorom upozorňuje, že otázky, týkajúce sa základných práv garantovaných ústavou nemôžu byť predmetom referenda. Rada tiež vyzvala rezorty ku zodpovednému a komplementárnemu prístupu pri tvorbe a implementácii verejných politík v oblasti aktívneho starnutia obyvateľstva.

2.6 Zámery pre činnosť rady v ďalšom období

Je dôležité i naďalej zachovať kontinuitu existencie rady ako stáleho odborného, poradného, koordinačného a konzultatívneho orgánu vlády SR v oblasti ochrany ľudských práv.

Rada, resp. jej výbory by mali byť aktívne zapájané do procesu príprav periodických správ Slovenskej republiky k implementácii medzinárodných ľudskoprávných dohovorov, aktívne zaujímať stanoviská k aktuálnym ľudskoprávnym otázkam a v kontexte Plánu práce vlády SR a Plánu legislatívnych úloh vlády SR prerokovať všetky materiály, ktoré majú ľudsko-právny aspekt pred ich predložením na rokovanie vlády SR. V tejto súvislosti by bolo žiaduce, aby sekretariát rady, resp. sekretariáty výborov obdržali tieto materiály od vecne príslušných rezortov, aby na rokovaníach rady/výborov boli poskytnuté informácie o stave plnenia úloh z hľadiska ľudsko-právnej dimenzie a z hľadiska plnenia medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky a odporúčaní monitorovacích orgánov.

Je potrebné posilniť existujúce koordinačné, monitorovacie a participatívne mechanizmy implementácie ľudskoprávných cieľov a politík za aktívnej participácie občianskej spoločnosti s cieľom napĺňania iniciatívy Partnerstvo pre otvorené vládnutie.

Rada by mala aktívne odborne participovať na príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike, ktorá komplexne stanoví dlhodobé priority ľudskoprávnej politiky štátu v systémovej prepojenosti na existujúce stratégie, koncepcie. Stratégia definuje a interpretuje základné pojmy a koncepty vyplývajúce z medzinárodných ľudskoprávných záväzkov Slovenskej republiky, na základe ich revízie v rámci procesu širokej odbornej a participatívnej diskusie. Zosúladí ľudskoprávne aspekty existujúcich programov, stratégií, akčných plánov, koncepcií, či iných dokumentov verejnej politiky. Významnou súčasťou stratégie bude aj koncepcia výchovy a vzdelávania v oblasti ľudských práv. Výchova k ľudským právam, ako aj príprava odborníkov a profesionálne vzdelávanie v oblasti ľudských práv je nevyhnutným predpokladom účinnej realizácie stratégie a vôbec, účinnej realizácie ochrany a podpory ľudských práv ako takej.

Rada by taktiež mala aktívne odborne participovať na tvorbe akčných plánov v rámci Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020.

Link: <http://www.radavladylp.gov.sk/>